

نکاتی در خصوص واکسن آنفلوانزا و ضرورت تزریق آن

با شروع فصل پاییز سوالات زیادی در خصوص لزوم تزریق واکسن آنفلوانزا و چگونگی تزریق آن مطرح می شود. آنفلوانزا بیماری است که به سرعت شیوع می یابد و توسط سویه های مختلفی که هر ساله تغییر می کنند ایجاد می شود به همین دلیل است که هر سال نیاز به تزریق واکسن جدید است.

بیشترین زمان احتمال ابتلا به آنفلوانزا ماه های مهر تا اسفند است. اگرچه برخی علائم بیماری سرماخوردگی و آنفلوانزا مشابه هم است ولی این واکسن در مقابل سرماخوردگی از ما محافظت نمی کند. واکسن آنفلوانزا دو تا سه هفته پس از تزریق بر علیه سه سویه از ویروس ها محافظت می کند بنابراین دقیقاً قبل یا بعد از واکسیناسیون احتمال درگیری با سویه های بیماری زا وجود دارد.

بر اساس دستور سازمان بهداشت جهانی اولویت تزریق واکسن به این ترتیب است: بیماران دیالیزی و پیوند کلیه، بیماران تالاسمی ماژور، بیماران کبدی شامل: سیروز و پیوند کبد، بیماران سرطانی که تحت شیمی درمانی یا رادیوتراپی قرار دارند و در آخر پرسنل بهداشتی درمانی.

: تزریق واکسن در کسانی که سابقه واکنش آلرژیک به مواد موجود در واکسن آنفلوانزا را دارند مانند تخم مرغ، فرمالدهید، جنتامایسین، کسانی که در زمان مراجعه برای تزریق واکسن تب یا عفونت حاد داشته باشند، کسانی که سابقه ابتلا به سندرم گیلن باره را داشته باشند و شیر خواران زیر ۶ ماه ممنوع است.

واکسن های آنفلوانزا در تمامی مراحل بارداری قابلیت مصرف دارند. اطلاعات عمده تری در مورد بی خطری این دارو در سه ماهه دوم و سوم نسبت به سه ماهه اول بارداری در دسترس می باشد. همچنین واکسن آنفلوانزا را می توان در دوران شیردهی تجویز کرد.

: واکسن آنفلوانزا باید در دوزی که پزشک تجویز کرده به صورت داخل عضلانی یا زیر جلدی عمیق تزریق شود.

: مانند تمام فرآورده های دارویی این واکسن هم ممکن است در برخی از افراد موجب عوارض جانبی نظیر سردرد، تعریق، درد عضلات، درد مفاصل، تب، ضعف، خستگی، سرخی و ورم و سختی محل تزریق شود که این عوارض معمولاً طی یک تا دو روز بدون درمان برطرف می شود.

عوارضی مانند تب بالا، تغییر در رفتار و هوشیاری، کهیر یل راش ها و ضایعات پوستی منتشره، گرفتگی و خشونت صدا و مشکلات تنفسی مانند سختی تنفس، ضبان قلب بالا و ضعف شدید بدنی با رنگ پریدگی، حساسیت شدید و فوری در افرادی که به تخم مرغ حساسیت دارند، احساس گیجی و خستگی، تورم اطراف چشم ها و لب ها، سندرم گیلن باره با علائم فلج بالا رونده ناشی از گرفتاری اعصاب محیطی، شوک آنافیلاکتیک، این عوارض از واکسن آنفلوانزا جدی است و بلافاصله باید به پزشک مراجعه کرد.

همه افراد به ویژه افراد بالای ۶۵ سال و کودکان ۳ تا ۱۲ سال واکسن آنفلوانزا را تزریق کنند. همچنین افرادی که بیماری هایی نظیر پرفشاری خون، دیابت، مشکلات ریوی و کبدی، نارسایی کلیوی و کم خونی دارند و همه ی کسانی که به نوعی با داروهای تضعیف کننده سیستم ایمنی سروکار دارند بهتر است این واکسن را تزریق کنند.

تزریق این واکسن در کودکان زیر ۳۶ ماه به میزان ۲ دوز به فاصله ۴۵ روز، تزریق می شود که هر دوز مصرفی برای این کودکان، نصف دوز بزرگسالان است. همچنین برای کودکان ۳۶ ماه تا ۱۲ سال که برای نخستین بار این واکسن را تزریق می کنند، طی دو مرحله و با دوز کامل تزریق می شود اما برای افراد بالای ۱۲ سال فقط یک بار تزریق می گردد.

بسیاری از افراد جامعه نیازی به مصرف واکسن آنفلوآنزا ندارند مصرف این واکسن در اطفال و افرادی است که نقص ایمنی داشته و یا افراد مسنی که بیماری‌های زمینه‌ای مانند آسم دارند همچنین بیماران سرطانی نیز می‌توانند جهت افزایش ایمنی بدن در برابر سرماخوردگی از این واکسن استفاده کنند .

در شرایطی قرار داریم که با محدودیت‌های ارزی مواجه‌ایم و میزان عرضه و تقاضای واکسن آنفلوآنزا با یکدیگر همخوانی ندارد و این در حالی است که اغلب متقاضیان اصلا نیازی به استفاده از این دارو ندارند .

عمدتا پس از فصل سرما کسی تمایل به مصرف واکسن آنفلوآنزا ندارد مگر افرادی که به جاهای پر ریسک مانند حج می‌روند .

این نکات را در مورد واکسیناسیون آنفلوآنزا را به یاد داشته باشید:

۱ - واکسن تزریقی آنفلوآنزا حاوی ویروس کشته شده است. استفاده از این واکسن پس از شش ماهگی مورد تایید قرار گرفته است .

۲ - واکسن استنشاقی آنفلوآنزا به صورت اسپری بینی از ویروس ضعیف شده ساخته شده است و برای افراد بین ۲ تا ۴۹ سال مورد تایید قرار گرفته است .

۳ - این واکسن برای کسانی که قبلا نسبت به آن حساسیت نشان داده اند، توصیه نمی شود .

۴ - تقریبا دو هفته پس از زدن واکسن، بدن شما پادتن هایی تولید می کند که برای محافظت در برابر آن گونه‌ی خاص ویروس آنفلوآنزا مورد نیاز هستند .

۵ - فصل شیوع آنفلوآنزا معمولا از مهر تا اردیبهشت به طول می انجامد. بهترین ماه‌ها برای واکسیناسیون آنفلوآنزا مهر و آبان است، اما بعد از این زمان هم می توان واکسن زد .

۶ - شما با زدن واکسن تزریقی آنفلوآنزا، آنفلوآنزا نمی گیرید، اما عوارضی جزئی مانند تورم، تب خفیف و درد بدن ممکن است رخ دهد .

۷ - همین مسئله در مورد واکسن استنشاقی هم صادق است و تنها ممکن است اثرات جانبی جزئی به صورت آبریزش بینی، سردرد و گلودرد خفیف بروز کند.

۸ - طبق توصیه پزشکان، نیازی نیست که همه افراد از این واکسن استفاده کنند، بلکه افراد با بیماری های خاص یا سالمندان بیش از سایرین به استفاده از این واکسن نیاز دارند .

۹ - بر پایه تحقیقات انجام شده این واکسن از ابتلا به آنفلوآنزا جلوگیری می کند، اما تاثیر چندانی بر مرگ و میر ناشی از این بیماری ندارد. این در حالی است که در گذشته تصور می شد واکسن سرماخوردگی تا ۵۰ درصد مرگ ناشی از بیماری آنفلوآنزا را کاهش می دهد .

۱۰ - توصیه می شود که در مورد تزریق این واکسن، حتما با پزشک متخصص مشورت شود؛ برای مثال افرادی که به تخم مرغ حساسیت دارند، حتما باید برای تزریق این واکسن تحت آزمایش و بررسی قرار گیرند .

تهیه از: دکتر حمید قهرمانی

کارشناس مسئول دارویی معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان